

ФІНІШУ ГОДА—НАТХНЁНАЯ ПРАЦА, ВЫДАТНАЯ ВУЧОБА, МАЙСТЭРСТВА І ПОШУК!

БЕЛАРУСКИ УНІВЕРСІТЭТ

ПРАЛЕТАРЫІ ўсіх краін, ЯДНАЙЦЕСЯ!

1981

3

СНЕЖНЯ

ЧАЦВЕР

№ 35 (1335)

Выходзіць раз
у тыдзень

Цана 2 кап.

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, МЯСЦКОМА, КАМІТЭТА КАМСАМОЛА І ПРАФКОМА БЕЛАРУСКАГА ОРДЭНА ПРАЦОЎНАГА
ЧЫРВОНАГА СЦЯГА ДЗЯРЖАЎНАГА УНІВЕРСІТЭТА ІМЯ У. І. ЛЕНІНА

НА ЧАРГОВЫМ

пасяджэнні арганізацыйна-масавай камісіі прафкома падведзены вынікі сацыялістычнага спаборніцтва паміж факультэтамі па арганізацыйна-масавай рабоце. Першае месца заняў факультэт прыкладнай матэматыкі, другое — журналістыкі, на трэцім — геафак.

Н. ТУРОМША,
намеснік старшыні
прафкома па арганізацыйна-масавай рабоце.

КАНСУЛЬТАЦЫЙНЫ ЦЭНТР

створаны пры кафедры фізвыхавання для прафесарска-выкладчыцкага саставу і супрацоўнікаў універсітэта. Навукова-абгрунтаваныя кансультацыі па выкарыстанню сродкаў фізічнай культуры для ўмацавання здароўя ў 2-гі і 4-ы чацвер кожнага месяца з 15.00 да 16.00 праводзяць у зале функцыянальнай дыягностыкі (аўд. 574 галоўнага корпуса) кандыдаты педагогічных навук А. І. Заўялаў і У. М. Рэйзін.

Р. УЛАДЗІМІРАЎ.

ВЫСТАЎКА МАСТАЦКАЙ

творчасці супрацоўнікаў БДУ імя У. І. Леніна і іх дзяцей прысвячаецца ў гэтым годзе юбілею універсітэта. Яна праводзіцца з мэтай прапаганды савецкага выяўленчага мастацтва і эстэтычнага выхавання студэнтаў і супрацоўнікаў. Камісія і журы разглядаюць экспанаты выстаўкі па наступных раздзелах: жывапіс, скульптура, графіка, дэкаратыўна-прыкладны жанр, дзіцячы малюнак, мастацкая фатаграфія.

Лепшыя работы ў кожным жанры будуць адзначаны прэміямі.

Г. КАЗЛОВА,
адказная за работу
сектара мастацкай
творчасці мясцкома.

ТРАДЫЦЫЙНЫ АГЛЯД

мастацкай самадзейнасці першакурснікаў праведзены на фізічным факультэце. У праграму яго ўваходзілі мастацкае чытанне, спевы, кароткія інтэрмедый. Пераможцамі названы студэнты 10-й групы.

І. ДАНИЛОВІЧ.

XXIX СПРАВАЗДАЧНА-ВЫБАРНАЯ КАМСАМОЛЬСКАЯ КАНФЕРЭНЦЫЯ УНІВЕРСІТЭТА

АДБЫЛАСЯ справаздачна-выбарная камсамольская канферэнцыя універсітэта. Са справаздачным дакладам выступіў сакратар камітэта камсамола універсітэта А. Рухля, аб дзейнасці штаба «Камсамольскага пражэктара» паведаміла Г. Ільяхчук.

У спрэчках па двух дакладах выступілі студэнтка геафака І. Лобач, студэнтка фізфака, камсорг групы Л. Дзяржаўская, сакратар камітэта камсамола хімфака Д. Мычко, студэнтка мехмата, камсорг групы Э. Дзенісюк, дацэнт кафедры гісторыі БССР, старшыня савета ветэранаў вайны універсітэта І. В. Марчанка, студэнтка гістфака Л. Гулевіч, студэнт радыёфізічнага факультэта,

старшыня групы «Доўг» У. Гафановіч, дацэнт кафедры фізікі паўправаднікоў, старшыня савета маладых вучоных А. А. Патрын, студэнт радыёфізічнага факультэта В. Малафееў, сакратар камітэта камсамола філфака Т. Сотчанка.

Аб рабоце камсамольскай арганізацыі універсітэта па выкананню заданняў дзесятай пяцігодкі і першага года адзінаццатай і аб задачах камсамольцаў універсітэта ў святле рашэнняў XXVI з'езда КПСС зрабіў даклад сакратар ЦК ЛКСМБ В. В. Гурын.

З вялікай прамовай аб выніках работы камсамольскай арганізацыі універсітэта за апошнія два гады і аб узмацненні актыўнасці камсамольцаў на

ўсіх участках камуністычнага будаўніцтва выступіў дэлегат XXVI з'езда КПСС, рэктар універсітэта, акадэмік АН БССР У. А. Белы.

Праведзены выбары новага саставу камітэта камсамола універсітэта, штаба «Камсамольскага пражэктара». Выбраны дэлегаты на справаздачна-выбарную камсамольскую канферэнцыю Маскоўскага раёна горада Мінска.

У рабоце канферэнцыі прынялі ўдзел загадчык аддзела Маскоўскага райкома партыі У. П. Маруковіч, сакратар парткома дацэнт М. Г. Елісееў, намеснік сакратара парткома дацэнт П. Л. Салаў, старшыня КМА БССР У. А. Навумчык, загадчык аддзела ЦК

ЛКСМБ П. І. Брыгадзін, камандзір Рэспубліканскага штаба СБА С. П. Пагарэлаў, сакратар Мінскага АК ЛКСМБ В. С. Голуб, другі сакратар Мінскага ГК ЛКСМБ А. М. Курловіч, першы сакратар Маскоўскага РК ЛКСМБ Г. А. Бялевіч, дэкан факультэтаў, сакратары партыйных бюро падраздзяленняў, сакратары камітэта камсамола універсітэта мінулых гадоў, ветэраны партыі, камсамола.

Адрозна пасля канферэнцыі адбыўся арганізацыйны пленум, на якім выбрана бюро камітэта камсамола. Сакратаром камітэта камсамола універсітэта выбраны А. Рухля.

Наш кар.
Фота В. ШАЧАКА.

● РЫХТУЮЦЬ ЧЫТАЧЫ

ЧАКАЕМ 3 НЕЦЯРПЛІВАСЦЮ

ШЫРОКА разгорнута на факультэце журналістыкі падрыхтоўка да канферэнцыі чытачоў па кнізе Леаніда Ільіча Брэжнева «Успаміны». Яна павінна адбыцца на будучым тыдні. А зараз у вучэбных групах журфака праходзяць гутаркі па новаму твору Генеральнага сакратара ЦК КПСС, Старшыні Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР Л. І. Брэжнева.

У рабоце канферэнцыі прыме ўдзел ветэран Вялікай Айчыннай вайны М. М. Качавой. Яму, як былому палітработніку 18-й арміі, давялося разам вая-

ваць і не раз сустракацца з Л. І. Брэжневым. Міхаіл Міхайлавіч працяглы час узначальваў рэдакцыю газеты другой гвардзейскай, дэсантай дывізіі, добра пазнаёміўся са стылем работы Л. І. Брэжнева з ваеннымі карэспандэнтамі, з яго партыйнай патрабавальнасцю і душэўнай цеплынёй.

Аб усім гэтым і раскажа М. М. Качавой на сустрэчы з будучымі журналістамі — удзельнікамі канферэнцыі.

М. ДАНИЛОВІЧ,
студэнт журфака.

САРДЭЧНА ВІНШУЕМ!

Пасляхова абаранілі кандыдацкія дысертацыі:

1. АЛЯКСАНДР АЛЯКСАНДРАВІЧ САМАДУРАЎ — механіка-матэматычны факультэт, кафедра дыферэнцыяльных ураўненняў (навуковы кіраўнік прафесар М. А. Лукашэвіч).
2. СЯРГЕЙ АЛЯКСЕЕВІЧ МАЗАНИК — ФПМ, кафедра вышэйшай матэматыкі (навуковы кіраўнік прафесар Ю. С. Багданаў).
3. ВІКТАР АЛЯКСЕЕВІЧ КАНАВАЛАЎ — хімічны факультэт, кафедра арганічнай хіміі (навуковы кіраўнік прафесар І. Р. Цішчанка).
4. УЛАДЗІМІР ЛЕАНІДАВІЧ КЛЮНЯ — кафедра палітэканоміі прыродазнаўчых факультэтаў (навуковы кіраўнік дацэнт У. А. Кулажанка).
5. УЛАДЗІМІР ВІКТАРАВІЧ ПУЗІКАЎ — кафедра палітэканоміі прыродазнаўчых факультэтаў (навуковы кіраўнік дацэнт М. І. Базылеў).
6. РАІСА ІВАНАЎНА ЯРСЛАЎЦАВА — філалагічны факультэт, кафедра савецкай літаратуры (навуковы кіраўнік дацэнт В. А. Захарав).
7. АЛЯКСАНДР АЛЯКСЕЕВІЧ ЗАХАРАНКА — ВЦ БДУ (навуковы кіраўнік дацэнт А. І. Рыжкоў).

Жадаем новых творчых поспехаў!

ШЫРОКІ РАЗМАХ

ВА УНІВЕРСІТЭЦЕ ПРАЙШЛА СТУДЭНЦКАЯ НАВУКОВАЯ КАНФЕРЭНЦЫЯ, ПРЫСВЕЧАНАЯ 60-ГОДДЗЮ БДУ ІМЯ У. І. ЛЕНІНА. НАШ КАРЭСПАНДЭНТ У. АБРАМОВІЧ ПАПРАСІЎ НАМЕСНІКА СТАРШЫНІ САВЕТА ПА НАВУКОВА-ДАСЛЕДЧАЙ РАБОЦЕ СТУДЭНТАУ БДУ АЛЯКСАНДРА НІКІЦЕНКУ ПАДВЕСЦІ ЯЕ ВЫНІКІ:

— Гэтай канферэнцыі мы надавалі вялікае значэнне. Яна была прысвечана юбілею і тым самым з'явілася паказам нашых дасягненняў.

На пасяджэнні 10 секцый студэнты заслухалі звыш 180 навуковых дакладаў. Работы прайшлі конкурсны адбор на XXXVIII традыцыйнай студэнцкай навуковай канферэнцыі, прысвечанай Ленінскім дням.

Сёння навукова-даследчай работай займаюцца звыш 70 працэнтаў студэнтаў дзённай формы навучання. У мінулым навучальным годзе больш 300 чалавек было ўзнагароджана медалямі, дыпламамі і граматамі Усесаюзнага і Рэспубліканскага конкурсаў. Кожны год каля 200 нашых студэнтаў з'яўляюцца аўтарамі навуковых публікацый, звыш 10 — сааўтарамі вынаходніцтваў.

Прычын поспехаў шмат. Да паслуг студэнтаў — НДІ АН БССР, вядучыя прадпрыемствы рэспублікі, дзе ў рамках дагавораў аб навукова-тэхнічным супрацоўніцтве працуюць звыш ста студэнтаў. Яны актыўна ўключаюцца ў работу студэнцкіх лабараторый. Па выніках Усесаюзнага конкурсу ў міну-

лым годзе СНДЛ БДУ заняла першае месца.

— Вы гаварылі аб навуковых гуртках. Большасць дакладаў на канферэнцыі падрыхтавана іх удзельнікамі, ці не так?

— Навуковыя гурткі — самая масавая форма ўдзелу студэнтаў у навуковых даследаваннях. Амаль кожны студэнт малодшых курсаў — член СНТ. Важную ролю адыгрываюць такія таварыствы на гуманітарных факультэтах, таму што там гэта — вядучая галіна навуковай творчасці студэнтаў. Старшакурснікі прыроднаадукацыйнага факультэта маюць магчымасць працаваць у НДІ, СНДЛ, але свой шлях у навуку яны пачынаюць у гуртках. Як правіла, там праходзіць першы этап станаўлення маладога вучонага.

— Нягледзячы на шырокі размах навуковай дзейнасці студэнтаў, вынікі іх працы неаднолькавыя...

— Гэта становішча тлумачыцца рознымі фактарамі. Выступаючы на пленарным пасяджэнні канферэнцыі, рэктар універсітэта акадэмік АН БССР У. А. Белы адзначыў, што ў нас шмат выдатнікаў, моцных

студэнтаў. Але ставіць знак роўнасці паміж выдатнікам і маладым вучоным нельга. Не кожны выдатнік зможа стаць вучоным. Тут патрэбны творчы падыход, а не фармальныя адносіны да справы.

— Канферэнцыя была прысвечана юбілею універсітэта і ў сувязі з гэтым мела свае асаблівасці...

— Многія студэнты выступалі з работамі аб гісторыі універсітэта і яго сённяшніх дасягненнях. Такія даследаванні было значна больш, чым раней. Цікавыя і змястоўныя даклады аб універсітэце прадставілі выпускнікі гістарычнага факультэта, кавалер ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга П. Аксёчыц, студэнты Т. Грыбко, А. Васілько, М. Русаковіч, У. Сімірскі і іншыя. Даследаванні студэнтаў факультэта журналістыкі А. Гупінец і А. Русаковіч былі прысвечаны газеце «Беларускі ўніверсітэт».

Канферэнцыя паказала, што ў БДУ закладзена трывалая база для навуковай работы студэнтаў, і трэба чакаць ад яе добрых вынікаў.

НА ЗДЫМКУ: студэнцкую навуковую канферэнцыю адкрывае рэктар універсітэта, акадэмік АН БССР У. А. Белы. Фота В. ШАЧАКА.

ЖЫЦЬ ПА ЗАПАВЕТАХ ЛЕНІНА

«ЛЕНІН І БЕЛАРУСКИ УНІВЕРСІТЭТ» — так называецца навуковая работа студэнткі ІІІ курса гістарычнага факультэта Тамары Грыбко.

Гісторыя БДУ непарыўна звязана з імем У. І. Леніна. У цяжкі 1919 год, 21 студзеня, Ленін падпісаў дэкрэт аб адкрыцці новых універсітэтаў у шасці гарадах РСФСР «у азнаменаванне Кастрычніцкай рэвалюцыі 1917 года...». А 25 лютага, крыху больш чым праз месяц, ЦВК Саветаў Беларусі прыняў дэкрэт аб адкрыцці ў Мінску дзяржаўнага ўніверсітэта і выдаткаваў на яго патрэбы 1 млн. рублёў. Планаваўся заснаваць універсітэт у гэтым жа, 1919 годзе, але летам рэспубліка была акупіравана беларусамі... Толькі з 1 чэрвеня 1921 года пачаліся заняткі на рабочым факультэце, а з лістапада — на астатніх.

Нягледзячы на вялікую занятасць, У. І. Ленін уважліва сачыў за развіццём навукі і культуры ў маладых савецкіх рэспубліках, у тым ліку і ў Беларусі. У Крамлёўскай бібліятэцы Ільіча налічвалася больш дзяццаткі кніг трынаццаці ву-

чонах Беларускага ўніверсітэта. Сёння ў нашай краіне 67 універсітэтаў. Шэсць з іх носяць імя У. І. Леніна. Сярод іх — наш, Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт.

— Ленінская тэма, — расказвае Тамара пасля заканчэння канферэнцыі, — заўсёды хвалявала мяне. Калі вучылася на першым курсе, пісала курсавую работу «Барацьба Леніна супраць тактычнага апартунізму меншавікоў у гады першай рускай рэвалюцыі». На другім курсе працавала над тэмай «Распаўсюджанне твораў Леніна ў Беларусі». І таму калі прапанавалі пісаць навуковую работу, адразу згадзілася. У зборы патрэбнага матэрыялу вельмі дапамог А. І. Кажушкоў, дацэнт кафедры гісторыі СССР, мой навуковы кіраўнік.

Зноў і зноў звяртаецца наша моладзь да вялікай спадчыны правадыра рэвалюцыі, да ўспамінаў аб У. І. Леніне. На яго ідэях, па яго заветах сучаснае пакаленне вучыцца жыць.

А. ЛЫСЮК.

СПРАВЫ ПРАФСАЮЗНЫЯ

АДКАЗНЫ МОМАНТ

АДНЫМ з асноўных напрамкаў работы камісіі мясцова па ахове працы, тэхніцы бяспекі і вытворчай санітарыі з'яўляецца ўдзел у падрыхтоўцы і правярцы выканання пагаднення па ахове працы, якое штогод заключаецца паміж адміністрацыяй і мясцовым камітэтам універсітэта не пазней лютага (у НДІ ФХП і ПФП, СКТБ з ВВ, друкарні, вучгасе «Шчымысліца» пагадненне з'яўляецца раздзелам калектывнага дагавора). Пагадненне мае сваёй мэтай паляпшэнне ўмоў працы, санітарна-бытавога забеспячэння працоўных, папярэджанне захворванняў.

Для правядзення мерапрыемстваў па ахове працы выдзяляюцца ва ўстаноўленым парадку сродкі і неабходныя матэрыялы, расходаванне якіх на іншыя мэты забараняецца. Заклучэнню пагаднення папярэднічае збор прапаноў ад працоўных і служачых, які ўступае ў адрозненне ад рашаючых стадыяў. Ад таго, які арганізаваны гэты збор у падраздзяленнях, як кожны супрацоўнік ставіцца да гэтай важнай справы, залежаць якасць самога пагаднення і, у канчатковым выніку, нашы ўмовы працы. Апошні месяц бягучага года павінен быць прысвечаны да-

кладнаму, мэтанакіраванаму аналізу стану аховы працы ў лабараторыях, аддзелах, на кафедрах, факультэтах, удакладненню падрыхтаваных прапаноў, выяўленню іх адпаведнасці «Наменклатуры мерапрыемстваў па ахове працы», якая зацверджана пастановай Прэзідыума ВЦСПС ад 31 сакавіка 1980 года, абмеркаванню на сходах калектываў падраздзяленняў.

Прапановы, якія паступілі, будуць разгледжаны камісіяй мясцовага камітэта, адміністрацыяй і ўключаны ў праект пагаднення на 1982 год. Прапановы, укараненне якіх можа быць здзейснена ў аператыўным парадку, афармляюцца загадам з указаннем канкрэтных тэрмінаў іх выканання.

Адначасова належыць адзначыць, што па стану на лістапад па шэрагу прычын не выканаў некалькіх мерапрыемстваў пагаднення 1981 года. Адказным А. П. Смірнову, А. С. Шуканаву, У. І. Тарасевічу, С. Ф. Петрашкевічу неабходна прыняць неадкладныя меры па выкананню заплаваных мерапрыемстваў.

П. ГАПОНІК,
старшыня камісіі па ахове працы мясцовага камітэта.

З НАШАЙ ПОШТЫ

УСМІХНІЦЕСЯ, ЗДЫМАЮ!

КАЛІ Я ПЕРШЫ раз увайшла ў будынак нашага факультэта, мяне здзівіла вялікая колькасць фотаздымкаў на сценах. Каляровыя, чорна-белыя, вялікія і не вельмі — усе прыцягвалі ўвагу. Не раз я затрымлівала позірк на стэндах з фотаробатамі Валерыя Аляшкевіча, Віктара Драчова, Міраслава Трахімовіча, Міхася Расолькі. А ў хуткім часе даведалася, што сярод іншых дысцыплін, якія павінны вывучаць першакурснікі, ёсць і фотасправа.

— Кожны журналіст павінен умець добра здымаць, — скажаў пры знаёмстве выкладчык гэтага прадмета Г. З. Бягун. — Будуць у кожнага з вас заданні, выконваючы якія, вы не

зможаце абысціся без здымкаў. І не ў кожную камандзіроўку можна ўзяць з сабой фотакарэспандэнта.

І вось першае самастойнае заданне. Фотаапарат за плячыма, надзея ў сэрцы. З пункту гледжання вопытнага фатографа заданне самае элементарнае: зрабіць партрэты некалькіх чалавек. А для мяне паўстае мноства праблем: каго здымаць, якую паставіць вытрымку, дыяфрагму. Некалькі напружаных гадзін — і закончаны першы этап творчага працэсу. А наперадзе фотабачок з таямнічымі лабірынтамі, рэактывы, якія патрабуюць дакладнасці... Наперадзе сотні кіламетраў фотаплёнак, літры

рэактываў, кілаграмы фотапэперы. Наперадзе вялікія творчыя радасці і няўдачы.

Захапляючая гэта справа — фатаграфія! Каб авалодаць ёю, трэба не толькі ведаць тэхналагічныя працэсы. Не менш важна валодаць пачуццём прыгожага. Выконваючы вучэбныя заданні, мы вучымся бачыць асаблівае ў выразе твару незнаёмага чалавека, у строгасці будынкаў, ва ўскрайку бярозавага гаю. Мы пачынаем заўважаць тое, на што раней не звярталі ўвагі. І няхай не ўсе мы станем адмысловымі фатографамі, але мы навучымся пранікнёна глядзець на свет.

А. КАРАНІК,
студэнтка І курса журфака.

ШТО ХВАЛЮЕ МАЛАДЫХ

НАВУКОВА - ПРАКТЫЧНАЯ канферэнцыя маладых спецыялістаў бібліятэкі БДУ прысвечалася 60-годдзю з дня яе заснавання. Аб гісторыі стварэння бібліятэкі і шляхах яе развіцця расказала, адкрываючы канферэнцыю, дырэктар бібліятэкі І. У. Арэхоўская. Было

заслухана 12 дакладаў, у якіх маладыя бібліятэкары ўзнялі найбольш хваляючыя іх пытанні, уносілі канкрэтныя прапановы па паляпшэнню форм і метадаў работы. Найбольш цікавасць выклікалі выступленні на наступныя тэмы: «Роля масавай работы

бібліятэкі ў прапагандзе кнігі», «Сістэма абслугоўвання чытачоў», «Навуковая арганізацыя працы».

Падобныя канферэнцыі маладых супрацоўнікаў вырашана праводзіць і ў далейшым. **І. БАРДЗІЯН,** бібліятэкар.

ВЫСТУПАЮЧЫ на XXVI з'ездзе КПСС, таварыш Л. І. Брэжнеў гаварыў, што адносіны паміж дзяржавамі здаўна называліся міжнароднымі. Але толькі ў наш час, у свеце сацыялізму, яны сапраўды сталі адносінамі паміж народамі. У іх непасрэ-

СПАЎНЯЕЦЦА 15 ГАДОЎ ДАГАВОРУ АБ НАВУКОВЫМ І КУЛЬТУРНЫМ СУПРАЦОЎНІЦТВЕ ПАМІЖ БДУ ІМЯ У. І. ЛЕНІНА І САФІЙСКІМ УНІВЕРСІТЭТАМ ІМЯ К. АХРЫДСКАГА.

Мацнець дружбе і супрацоўніцтву

на ўдзельнічаюць мільёны і мільёны людзей.

Сотні кіламетраў аддзяляюць Беларусь і Балгарыю, Мінск і Сафію. Але для дружбы, для брацтва не існуе адлегласцей. Яскравым прыкладам могуць служыць сувязі паміж Беларускім дзяржаўным універсітэтам імя У. І. Леніна і Сафійскім універсітэтам імя К. Ахрыдскага, якія з кожным годам расшыраюцца і мацуюцца.

15 гадоў назад, у снежні 1966 года быў заключаны дагавор аб навуковым і культурным супрацоўніцтве. Ён прадугледжваў абмен прафесарамі і выкладчыкамі для педагагічнай работы і вывучэння навуковых метадаў арганізацыі вучэбнай і выхаваўчай работы, сумесных навуковых даследаванняў і публікацыі, падрыхтоўку навуковых кадраў шляхам стажыроўкі або праз аспірантуру, абмен студэнцкімі групамі для вытворча-азнаёмленчай практыкі, абмен літаратурай, вучэбнымі планами, праграмамі, метадычнымі дапаможнікамі і г. д.

Вялікую цікавасць правілі нашы студэнты да выступлення вядучых прафесараў і выкладчыкаў Сафійскага ўніверсітэта. Спецкурсы і асобныя лекцыі чыталі акадэмікі Э. Георгіеў, Д. Косеў, Б. Сендоў, прафесары Х. Несцераў, М. Малдаванав, С. Русакіеў, А. Мілчаў і іншыя. На працягу двух гадоў на філалагічным факультэце выкладаў балгарскую мову дацэнт Сафійскага ўніверсітэта Ілья Блажоў, а ў гэтым годзе — дацэнт Цветан Йотаў.

У сваю чаргу балгарскім студэнтам чыталі лекцыі акадэмікі АН БССР В. П. Платонаў, І. Я. Навуменка, прафесары

І. В. Царук, А. Я. Супрун, А. Ц. Пікулеў, А. А. Галаўко.

Вучоныя Беларускага і Сафійскага ўніверсітэтаў вядуць сумесныя даследаванні ў галіне фізікі і матэматыкі, хіміі і біялогіі, філалогіі і гісторыі. Агульнымі намаганнямі фізікаў створаны прынцыпова новы клас паўправадніковых матэрыялаў. Зарэгістраваны сумесныя вынаходніцтвы. Навізна даследаванняў адзначана беларускімі і балгарскімі аспірантамі абаронай кандыдацкіх дысертацый.

Балгарская праблематыка паспяхова распрацоўваецца філолагамі, гісторыкамі, юрыстамі, географамі, на кафедры навуковага камунізму. Працы вучоных універсітэта атрымалі высокую ацэнку на Першым міжнародным кангрэсе балгарыстыкі ў Сафіі ў маі 1981 года.

Значны ўклад ў развіццё брацкіх сувязей нашых універсітэтаў уносіць аддзяленне Таварыства савецка-балгарскай дружбы, якое створана ў студзені 1969 года. Толькі ў гэтым годзе ва ўніверсітэце былі праведзены масавыя мерапрыемствы, прысвечаныя XII з'езду БКП, 90-годдзю стварэння Балгарскай сацыял-дэмакратычнай партыі і 125-годдзю з дня нараджэння яе заснавальніка Дзімітра Благоева, 37-й гадавіне сацыялістычнай рэвалюцыі ў Балгарыі.

Шырока адзначана 1300-годдзе Балгарскай дзяржавы. Гэтую юбілею былі прысвечаны навуковая сесія супрацоўнікаў універсітэта і Інстытута гісторыі АН БССР, VIII савецка-балгарска студэнцкая навуковая канферэнцыя. Быў прычота-

ны цыкл лекцый аб гістарычных сувязях беларускага і балгарскага народаў, аб поспехах Народнай Рэспублікі Балгарыі ў будаўніцтве сацыялістычнага грамадства, аб непарушнай савецка-балгарскай дружбе. На філфаку адбыўся конкурс «Ці ведаеце вы Балгарыю?».

Новае пагадненне аб супрацоўніцтве на 1981—1987 гады будзе садзейнічаць далейшаму ўмацаванню дружбы паміж універсітэтамі.

Д. МЕЛЬЦАР,
прафесар.

Студэнты гістфака ў аўдыторыі балгара-савецкай дружбы.

Фота В. ШАЧАКА.

НАРОДНЫ КАНТРОЛЬ У ДЗЕЯННІ

КАНКРЭТНА, МЭТАНАКІРАВАНА

ЧАРГОВЫ НУМАР «Камсамольскага пражэктара», як заўсёды, студэнты і выкладчыкі фізічнага факультэта сустрэлі з жывой цікавасцю. Як заўсёды — таму, што «пражэктар» умее высветліць і вынесці на суд грамадскасці тыя ці іншыя негатыўныя з'явы, якія часам яшчэ бываюць у нас і далёка не садзейнічаюць безумоўнаму выкананню вучэбных планаў і ўмацаванню дысцыпліны. Можна быць упэўненым, што пасля крытыкі становішча спраў выправіцца.

Поспех «Камсамольскага пражэктара» прадвызначае шэраг прычын. І сярод іх ёсць адна, на мой погляд, вельмі важная — кіраўнік штаба «КП» В. Вішнеўскі — слухач факультэцкай школы народных кантралёраў. Узначальнае яе старшыня групы народнага кантролю факультэта доктар фізіка-

матэматычных навук Леанід Мацвеевіч Баркоўскі.

У трох секцыях гэтай школы: арганізацыйнай работы, матэрыяльна-бытавога забеспячэння і вучэбнай работы выкладчыкі і студэнты — слухачы школы сістэматычна павышаюць свае тэарэтычныя веды, вывучаюць перадавы вопыт работы лепшых народных кантралёраў, каб найбольш плённа аказаць практычную дапамогу адміністрацыі, выкладчыкам, студэнтам па многіх самых розных пытаннях. Учора — гэта праверка гатоўнасці вучэбных карпусоў да зімовага сезону, сёння — кантроль за забеспячэннем эканоміі электраэнергіі і вады ў падраздзяленнях факультэта, заўтра — праверка арганізацыі вучэбнага працэсу на вяртанні аддзяленняў.

Вопытныя, аўтарытэтныя на-

родныя кантралёры старшы выкладчыкі кафедры агульнай фізікі Г. С. Кемброўскі, дацэнт Г. М. Волахаў, дацэнт В. П. Дабрэга, намеснік загадчыка кафедры біяфізікі па НДЧ А. К. Гаварун рэгулярна ў 2-ю сераду кожнага месяца праводзяць заняткі, тэматыка якіх гаворыць сама за сябе: «Ленінскія прынцыпы кантролю», «КПСС — арганізатар і кіраўнік народнага кантролю», «Закон аб народным кантролі ў СССР — правая аснова арганізацыі і дзейнасці груп народнага кантролю», «Кантроль за выкананнем планаў і заданняў — асноўная задача груп і пастоў народнага кантролю». Авалядаючы гэтымі ведамі робіць работу народных кантралёраў мэтанакіраванай, канкрэтнай.

М. ГАРУЛЁВА,
студэнтка філфака.

ПАД УВАГАЙ ДАЗОРНЫХ

ГРУПА народных кантралёраў ФПМ разам з членамі штаба «Камсамольскага пражэктара» факультэта правяла праверку санітарнага стану і жыллёва-бытавых умоў у інтэрнаце № 6. Вынікі праверкі былі змешчаны ў чарговым выпуску «КП».

А. КУЗНЯЦОВА,
студэнтка ФПМ.

НА АПОШНІМ пасяджэнні групы народнага кантролю факультэта журналістыкі былі заслушаны і абмеркаваны вынікі рэйду-правэркі гатоўнасці вучэбнага корпуса па вуліцы Маскоўскай, 15, і студэнцкага інтэрната № 2 да зімовых умоў. Праверку праводзіла камісія

ГНК на чале з дацэнтам кафедры стылістыкі і літаратурнага рэдагавання С. М. Грабчыкавым.

С. БАГДАНОВІЧ,
студэнт журфака.

РАЗВІЦЦЮ грамадскай актыўнасці студэнтаў, выхаванню ў іх пачуцця асабістай адказнасці за справы ўніверсітэта, факультэта, вучэбнай групы, за павышэнне якасці ведаў значна садзейнічае на філфаку плёнае супрацоўніцтва ГНК і «Камсамольскага пражэктара». Яны праводзяць разам рэйды-правэркі наведвання і паспяховасці студэнтаў, парадку ў інтэрнаце. Сумеснымі намаганнямі ўдалося палепшыць наведванне за-

няткаў групай студэнтаў з Грузіі, вырашыць пытанне аб дзяжурстве, выправіць недахопы, якія выяўлены ў студэнцкім інтэрнаце № 7.

Л. КАМАШКА,
студэнтка філфака.

З ПАЧАТКУ навуцальнага года народныя кантралёры юрфака правялі 8 рэйдаў-праверак. Яны канцэнтравалі ўвагу на кантролі кафедры дзяржаўнага права і савецкага будаўніцтва за тэрмінамі выканання планаў навукова-даследчай работы; кіраўніцтва кафедрай крмінальнага працэсу навукова-даследчай работай студэнтаў і іншых пытаннях.

С. ГРЫБОУСКАЯ,
студэнтка юрфака.

«Сустрэла ўзаемаразуменне...»

Я ПРЫЕХАЛА ў Савецкі Саюз тры гады назад разам з бацькамі, якія былі камандзіраваны на работу. Закончыла дзесяты клас і адразу пасля гэтага прыехала ў Мінск паступаць у БДУ на біялагічны факультэт. Многія задаюць мне пытанне, чаму выбрала іменна Мінск. Я часта сустракала людзей, якія добра адгукліся аб горадзе. Да таго ж, Мінск чымсьці падобны на Сафію, мой родны горад.

Што я магу расказаць аб сваім студэнцкім жыцці? Пакуль што мала, бо жыў тут усяго тры месяцы. Спачатку, канешне, было цяжка. Не, не вучыцца, а прывыкнуць да новага жыцця, далёка ад радзімы, далёка ад блізкіх. Але хутка і

тут у мяне паявілася шмат новых, добрых сяброў, якія заўсёды і ва ўсім гатовы дапамагчы мне. Не магу не адзначыць і чуласць маіх выкладчыкаў.

А яшчэ вельмі ўразіла і ўзрадавала мяне цікавасць савецкіх студэнтаў да маёй краіны. Я выступала з расказами аб Балгарыі перад аднакурснікамі і школьнікамі. Іх уважлівасць мяне глыбока кранула.

Я шчаслівая, што трапіла ў такую дружную, з'яднаную сям'ю студэнтаў, дзе заўсёды можна сустрэць таварыскую дапамогу і параду.

С. ЦЫГАРЫЙНА,
студэнтка біяфака.

СВЕТ НАШЫХ ЗАХАПЛЕННЯЎ

Галоўныя дарогі наперадзе

ТОЙ, ХТО ПАДАРОЖНІЧАЎ па захапляючых старонках фэдасееўскіх кніг, безумоўна, запомніў мудрага і адважнага следчыцу Улукіткана. Улукіткан лічыў, што найлепшай праверкай сапраўднага сяброўства з'яўляецца нялёгкае дарога.

Дарога... Яна не толькі дапамагае знайсці верных сяброў, дарогай правяраецца чалавечая вартасць, яна адкрывае новыя гарызонты, вядзе да нязведанага і непазнаннага.

Універсітэт славіцца турысцкімі традыцыямі. На лыжах, байдарках і проста пешшу студэнты падарожнічаюць па самых розных кутках нашай вялікай краіны. У час зімовых канікулаў праводзяцца «зорныя паходы» па месцах рэвалюцыйнай, баявой і працоўнай славы. У апошнія гады шмат зроблена ў гэтым напрамку на хімічным факультэце, дзе турызм стаў сапраўды масавым.

Як ні дзіўна, але геаграфічны факультэт доўгі час знаходзіўся ў баку ад турысцкага руху. Чым гэта абумоўлена? Мабыць, тым, што студэнтам хапала ўражанняў, якія яны атрымлівалі ў час вучэбных і вытворчых практык; тым, што не было чалавека, які б мог павесці за сабой іншых.

У гэтым годзе на факультэце добрыя змены. Супрацоўнік Інстытута геахіміі і геафізікі АН БССР Мікалай Ігнаценка прапанаваў на базе геаграфічнага факультэта і Інстытута геахіміі і геафізікі стварыць навукова-спартыўную экспедыцыю. Сэнс пачынення ў тым, што, акрамя спартыўнага значэння паходаў, вялікая ўвага ўдзяляецца правядзенню яшчэ не складаных, але так патрэбных студэнтам самастойных даследаванняў. Поле дзейнасці тут

шырокае: гісторыі экспедыцый і адкрыццяў, шляхі беларускіх географіў, вывучэнне рэльефу, горных парод, раслін і г. д.

Дэканат і партбюро падтрымалі прапанову, і вясной адбыўся першы паход. Аснову групы, якой кіраваў Мікалай Ігнаценка, склалі студэнты другога курса. Маршрут пралёг па берагах прыгажуні Віліі, імклівай Страчы і прывёў у найпрыгажэйшыя мясціны Беларусі — край Бялітых азёр. Студэнты пазнаёміліся з далінамі рэк Віліі і Страчы, з цікавым рэльефам, які абавязаны ўзнікненнем апошняму аледзяненню. З рачных абнажэнняў былі ўзяты ўзоры парод для Інстытута геахіміі і геафізікі АН БССР. У студэнтаў паявілася цікавасць да далейшых маршрутаў, згуртавалася ядро групы.

Восенню гэтай групай быў пройдзены маршрут другой катэгорыі складанасці ў раёне Карпат. Для многіх паход стаў сапраўднаму складанай сустрэчай з гарамі. І нягледзячы на тое, што надвор'е не пясціла студэнтаў, а апошні дзень паходу «вызначыўся» сапраўднай зімовай завірухай, усе ўдзельнікі вытрымалі экзамен на выдатна. У час паходу быў зняты цікавы фільм.

Добрае пачынанне на геаграфічным факультэце. І хочацца верыць, што з боку дэканата і партбюро студэнты і ў далейшым будуць мець падтрымку.

Заканчваецца адны маршруты. І яшчэ не забыліся ўражаннямі ад пройдзеных дарог, а ў турыстаў ужо ідзе гутарка аб новых. Самыя галоўныя дарогі, безумоўна, наперадзе.

А. АНДРУШКЕВІЧ,
удзельнік паходу, інжынер
лабараторыі возеразнаўства.

Даўно заўважыў: да Максіма Багдановіча, да яго бессмяротнай творчасці, самой постанцыі песняра асабліва горнеца творчая моладзь. Не стану даводзіць гэта на прыкладах з беларускай літаратуры — яны, як кажуць, навідавоку. Вось — Украіна. Тут, як і ў Беларусі, маладыя паэты, развіваючы крылы, нярэдка лічаць патрэбным звярнуцца да паэзіі аўтара «Вянка». Яна імпануе ім сваім патрыятычным пафасам, надзённасцю думак, сучаснасцю вобразнага мыслення, адшліфаванасцю і дакладнасцю вершаванага радка, строгаасцю класічнай формы. Таму пераклады або наслідаванні з Багдановіча часам трапляюць нават у першую кніжку паэта. А ці не паказальны такі факт: у першай часопіснай публікацыі вершаў маладога херсонскага інжынера М. Васіленкі, заўважаных і станоўча ацэненых у свой час Максімам Рільскім, ёсць і пераклад верша Максіма Багдановіча «Мая душа»?

Не выкліка, думаю, здзіўлення, што і маладыя навукоўцы — члены гуртка гісторыі і тэорыі беларускай літаратуры Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта імя У. І. Леніна — аднадушна вырашылі прысвяціць Багдановічу асобнае пасяджэнне гуртка, правесці па яго творчасці своеасаблівую навуковую канферэнцыю. Я, як кіраўнік гуртка, не абмяжоўваў пачынаючых даследчыкаў роднай літаратуры ні ў выбары канкрэтных тэм, ні ў форме выказвання. Ведаючы, што некаторыя гурткоўцы захапленне літаратуразнаўчым пошукам спалучаюць з уласнай паэтычнай творчасцю, нават параіў — выказацца (хто можа і жадае) вершам. Адзінае патрабаванне, якое ставілася, — каб думкі былі самастойныя, пачуцці — шчырыя, пафас — юначы, захоплены.

Наша канферэнцыя, як мне здаецца, удалася. Па часе ж яна супала не толькі з юбілеем песняра, але і з 60-годдзем роднага ўніверсітэта. Такое супадзенне мае асаблівы сэнс, бо нараджэнне першага ў Беларусі нацыянальнага ўніверсітэта, безумоўна, набліжалася і творчым подзвігам Максіма Багдановіча.

Мяркую, тое, што сказалі гурткоўцы пра Багдановіча моваю сваіх маладых, гарачых сэрцаў, зацікавіць і чытачоў газеты.

Вячаслаў РАГОЙША,
дацэнт кафедры
беларускай літаратуры.

Сяргей ЧЫГРЫН

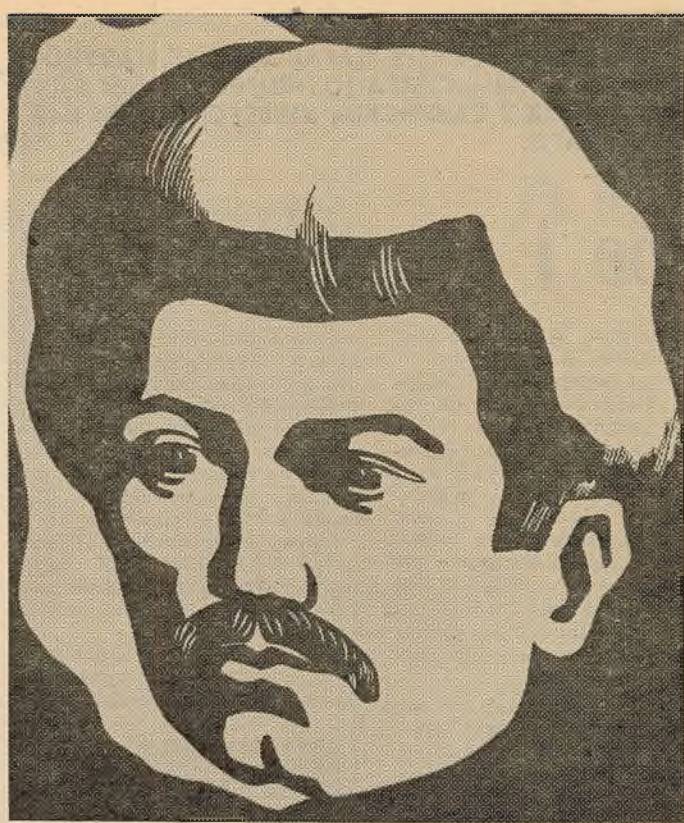
Самыя светлыя ночы,
Самыя блакітныя вочы,
Самыя цёплыя далоні,
Самыя хуткія коні,
Самае балючае каханне,
Самае яркае світанне,
Самыя гарачыя пацалункі,
Самыя натхнёныя думкі,
Самая дарагая радзіма —
Беларусь —
У тваіх несмяротных вершах!

Сяргей КАВАЛЁУ

ТРЫЯЛЕТ

Ён марыў жыць сярод бяроз,
А над магілай — кіпарысы.
У смерці — крымскія абрысы.
Ён марыў жыць сярод бяроз.
Застылі ў смутку твару рысы.
Як жорстка насмяяўся лёс!
Ён марыў жыць сярод бяроз,
А над магілай — кіпарысы.

Малюнак У. Сіўчыкава.

Малюнак У. Сіўчыкава.

ПРАДВЕСНІК ЗАЛАЦІСТАГА ДНЯ

ДА 90-ГОДДЗЯ З ДНЯ НАРАДЖЭННЯ
МАКСІМА БАГДАНОВІЧА

Зрабіць так многа!

Калі сабраць усё, што напісалі нашы пісьменнікі пра Максіма Багдановіча, то атрымаецца арыгінальная кніга-помнік. Помнік подзвігу паэта.

Не шмат у сусветнай літаратуры знойдзецца такіх паэтаў, як наш Багдановіч. Пражыць так мала, а зрабіць так многа! Максім Багдановіч жыў у змрочны час. У той час — час станаўлення беларускай літаратуры, якое адбывалася ў выключна цяжкіх умовах. — Беларусь нават не мела сваёй літаратурнай і дзяржаўнай мовы:

Народ! Беларускі народ!
Ты цёмны, сляпы, быццам крот,
Табою ўсягды пагарджалі,
Цябе не пушчалі з ярма
І душу тваю абакралі, —
У ёй нават мовы няма.

Цяжка пераацаніць тое, што зрабіў для нашай літаратуры Багдановіч. Ён мэтаанавіраваў уводзіў у нашу паэзію новыя прыёмы: санет, трыялет, тэрыцы, рандо і інш. Бо верыў у вялікія магчымасці беларускай мовы, яе невычэрпнае багацце. І не толькі верыў, але і даказаў, што і на «мужыцкай мове» можна пісаць бліскучыя вершы.

Кожны з нас па-свойму адкрываў для сябе гэтага паэта. Да адных ён прыйшоў яшчэ ў дзяцінстве разам з вершам «Здароў, марозны, звонкі вечар», да другіх — у юнацтве, з трыялетам «Мне доўгае расстанне з Вамі», да трэціх — у сталым ужо ўзросце разам з «Крэда». Але хто хоць аднойчы сустрэўся з паэзіяй Багдановіча, той ужо не застанеца раўнадушным, а будзе звяртацца да яе зноў і зноў.

М. ПІСЬМЯНКОУ.

Зорка Максіма Багдановіча

Яго невычэрпны талент сведчыць людзям, нібы зорка. Свята гэта не толькі зачароўвае, але ўзвышае душу і вядзе за сабой. І хочацца хоць крыху наблізіцца да загадкавай і недасягальнай зоркі Максіма Багдановіча, да той вышыні, на якую ўзняўся паэт, які так многа паспеў зрабіць за сваё кароткае жыццё для славы і росквіту роднай Беларусі.

Нас, маладых, захапляюць самаадданасць і патрыятызм М. Багдановіча. Шмат гадоў пражыў ён далёка ад роднай Беларусі, але не страціў душэўнай аднасці з ёю, дасканалы вывучыў беларускі фальклор, родную беларускую мову. На ёй загаварыў Багдановіч пра агульначалавечыя праблемы і пра тое, што асабліва моцна хваляла яго, — пра лёс роднай Беларусі і яе народа. Паэт

пакутаваў ад таго, што на яго роднай зямлі гора «ўсюды паўне», і сваёй творчасцю імкнуўся будзіць працоўных беларусаў «як свету, праўдзе, брацтву і свабодзе».

Паэзія Багдановіча па-філасофску заглыбленая, яна захапляе сваёй інтэлектуальнасцю, роздумам аб чалавеку. Нібы да нас звернуты верш М. Багдановіча «Жывеш не вечна, чалавек», радкі якога гучаць як заклік жыць прыгожа, змястоўна, з карысцю для іншых, няспына ўдасканальваючы свой духоўны свет.

В. НАУХУТА.

СОНЦА ЯГО ПАЭЗІІ

Партрэт паэта ў школьным падручніку: высокі лоб... акуратна і прыгожа ляжаць валасы... і вочы, адкрытыя, удумлівыя. А потым — вершы...

Мы шчаслівыя, што маем такога таленавітага і самаахвярнага паэта. Шчаслівыя тым, што ён пакінуў нам у вершах свае шчырыя пачуцці, жаданні і мары. Ён не мог не пакінуць аб сабе помнікі, таму што, нарадзіўшыся паэтам, цяжкім працай і сыноўняй любоўю да роднага слова выкаваў свае магучыя творы. Ён зрабіў усё, што паспеў, усё, што мог зрабіць за такое кароткае жыццё.

Лёс падарыў Максіму Багдановічу пяць месяцаў жыцця ў родным Мінску. Гэта былі апошнія яго месяцы, згасла зорка Максіма. Але паэт упарта і самааддана працаваў дзеля свайго народа.

Ён нарадзіўся паэтам, каб «не згасла сонца», каб «Беларусь... свабодны шлях сабе шукала». Даўно знайшла сабе Беларусь свабодны шлях, даўно няма і яго. Але сонца яго паэзіі ўзышло высока і будзе ззяць вечна.

І. ГЕРАСИМОВІЧ.

Пяняр красы і шчасця

Вершы Багдановіча тысячамі ніцэй звязаны з роднай краінай, з жыццём і барацьбой народа. Яшчэ ў першым творы «Музыка» паэт выказаў сваю думку аб вялікай сіле і неумірнучасці шчырага слова, якое заклікана «грозна будзіць ад сну». Яго вершы закрываюць нашы сэрцы, прабуджаюць у нас грамадзянскае сумленне, духоўна ўзбагачаюць нас.

Вышэйшым ідэалам красы для Багдановіча з'яўляецца прастае працоўнае чалавек з яго клопатамі пра другіх людзей. У вершы «У вёсцы» паказана хуდანькая, дрэнная апрацоўка беларускай дзяўчынкі-нянькі, якая клопацца аб маленькай браццку. Яна нібы свеціцца дзявочай і мацярынскай, якую італьянскі мастак Рафаэль выяўляў праз вобраз мадонны. Ад такой красы прыгажее і святлее ўсё навокал.

Л. БЕРАЗОУСКАЯ.

ДУХОЎНЫ НАБЫТАК НАРОДА

Ён памёр зусім маладым, не паспеўшы сказаць пра многае, што яго хвалявала. Але ён шмат зрабіў для развіцця беларускай літаратуры. Яго спадчына з'яўляецца каштоўным набыткам духоўнай культуры народа.

Вершы Багдановіча, у якіх адлюстравалася свядомасць працоўных, хваляюць нас і сёння. «Яго лірыка, — пісаў бацька паэта Адам Ягоравіч, — ёсць гісторыя яго душэўных перажыванняў, маляўніча расказаная ім самім...» Вершам паэта ўласціва сціпласць, глыбіня паэтычнай думкі. Чытаючы іх, мы адчуваем прыгажосць, гармонію, музыку роднага слова.

Тэматыка вершаў Багдановіча вельмі шматгранная. Цяжка назваць тэму, якую паэт раскрыў больш глыбока. Мне вельмі падабаюцца вершы, у якіх Багдановіч уключае красу жыцця і мастацтва, хараство прыроды, каханні і дружбы. Чытаючы іх, уяўляеш Багдановіча чалавекам, улюблёным у прыгажосць. Вось перад табой паўстала карціна твайго маленства. Вось ты бачыш прыгожую дзяўчыну з мілым тварыкам, залатой насай і сіняватымі вачыма. А вось малюнак зімовай прыроды: шпарка імчацца коні, нікне поле ў сэрбным тумане, адчуваем прыгажосць здаровага марознага вечара, яго зорнасць, срабрыстасць ад месяцанага святла. Не, нездарма Багдановіча называюць песняром красы і гармоніі!

А. МІНКЕВІЧ.

ЦУДОЎНЫ ДЫЯМЕНТ

За свае няпоўныя дваццаць шэсць год Максім Багдановіч напісаў творы, якія ўважывалі яго імя. Не захапіцца яго цудоўнай паэзіяй немагчыма.

Тэматыка твораў Багдановіча надзвычайная багатая і разнастайная. Яго паэзія, праўдзівая і гуманная, расказвае пра нашу краіну, народ у перадкарычнічкі час. Аўтар «Вянка», адзінага, выдадзенага пры жыцці песняра, паэтычнага зборніка, захапляе і вабіць нас шчырымі духоўнымі інтарэсамі, арыгінальнасцю свайго чалавечага і творчага волюнтарызму, глыбокай дэмакратычнай і гуманістычнай сутнасцю, мастацкай дасканаласцю твораў.

Сціпласць, дасканалая апрацоўка радка, яскравасць і сіла пачуцця робяць паэзію Багдановіча хваляючай, даходлівай і даўгавечнай. Вершы яго вельмі прычынныя, псіхалагічна-праўдзівыя, яны краюць самыя таёмныя струны душы. Не выпадкова многія з іх пакладзены на музыку і трывалі ўвайшлі ў нашу духоўнае жыццё.

Творчасць Максіма Багдановіча — арыгінальнае паэты, перакладчыка і публіцыста, вы-

датнага даследчыка літаратуры — не проста цікавая старонка мінулага нашага мастацтва. У ёй — невычэрпная скарбніца думак і пачуццяў, адбітак жывога чалавечага хвалявання, натхнення і цеплыні. Яна, як цудоўны дыямент, блішчыць усімі адценнямі для чужых сэрцам, для тых, каму дарага сапраўдная, шчырая паэзія, плавучае і сардэчнае беларускае слова.

Л. НЯХАЙ.

ЯК ФОРМУЛЫ ЖЫЦЦЯ

У той час, калі Багдановіч распачаў сваю літаратурную дзейнасць, у беларускай паэзіі філасофскі жанр быў развіты яшчэ вельмі слаба. Менавіта тады і выбліснула, і загарэлася яркім святлом зорка Багдановіча — паэта, які тонка валодаў здольнасцю пранікаць у сутнасць з'яў, аналізаваць і рабіць абавуленні. І многія яго вершы загучалі як мудрыя жыццёвыя формулы, які паэтычныя афарызмы з глыбокім філасофскім падтэкстам.

У сваіх вершах паэт звяртаўся да фальклорных вобразаў. Адно з прычын такога звяртання да народнай творчасці Багдановіч раскрывае ў сваім артыкуле «Збыты шлях», дзе пісаў, што на тагачасным этапе «фальклорная стылізацыя — адзіна правільны шлях для стварэння самабытнага беларускага верша».

М. КАРПЕЧАНКА.

СЛОВА ПРА КУПАЛУ

Літаратурна-крытычная спадчына Багдановіча невялікая — усяго каля дваццаці крытычных артыкулаў. Большасць з іх мае характар кароткай рэцэнзіі або невялікага агляду творчасці некалькіх беларускіх паэтаў ці празаікаў.

У кожным сваім артыкуле, дзе аналізуецца тагачасная беларуская паэзія, на першае месца Багдановіч нязменна вылучае Янку Купалу, абавязкова разглядае яго творы. Сам выдатны паэт, Багдановіч не мог не заўважыць нараджэння новага літаратурнага таленту.

Першым крытычным выступленнем Багдановіча, дзе ўпамінаецца Купала, з'яўляецца артыкул «Глыбы і слаі» (1910): «...найбольш увагі звяртае на сябе Я. Купала, звяртае не толькі велічынёй сваёй здольнасці, але і гібкасцю яе, здатнасцю да ўсестаронняга развіцця». Гаворачы пра станаўчых бані творчасці Купалы, Багдановіч разам з тым крытыкаваў і тое, што, на яго погляд, з'яўлялася адмоўным у творчасці маладога тады паэта (за лішнюю расцягнутасць паасобных вершаў, пераймальнасць і г. д.). Значэнне таленту Купалы і яго творчасці для культуры

Беларусі Багдановіч, аднак, разумеў вельмі добра. Пра гэта сведчыць у прыватнасці, намяшчаны артыкул «Глыбы і слаі». У ім крытык зрабіў агляд усёй беларускай літаратуры таго перыяду. З сямі старонак гэтага агляду — чатыры — больш за палову — прысвечаны Купалу. Гэткія ж суадносіны агульнага і «купалаўскага» матэрыялу і ў артыкуле «За тры гады (Агляд беларускай пісьменнасці за 1911—1913)». Розніца толькі тая, што заўвагаў адрас Купалы тут ужо амаль няма. Затое захоплены ўсхваляецца тэматыка, ідэяная скіраванасць твораў, пабудова верша, купалаўская мова — адным словам, «магутны талент Купалы».

П. НАВУМЕНКА.

САНЕТАПІСЕЦ

Незабыўны след у маёй душы пакінулі санеты Максіма Багдановіча. Пра што б ні пісаў ён у сваіх санетах, гэта было праўдзівае адлюстраванне рэчаіснасці. Не раз звяртаўся Багдановіч да гэтага класічнага віда верша. Уззяць хаця б санет «...Паміж пясноў Егіпецкай зямлі». Відаць, калі б гэты верш паэт напісаў у нейкай іншай форме, а не ў форме санета, то ён наўрад ці меў бы такую моц і прыгажосць.

Упершыню з санетам як відам верша я пазнаёмілася праз Багдановіча. Своеасаблівае форма санета спадбалася мне, і я па-сапраўднаму захапілася санетамі, найперш — санетамі Багдановіча. Кожны раз я адкрывала ў іх нешта новае. Тады я зразумела: каб пісаць такія творы, трэба мець асаблівы талент санетапісца, які і быў у Багдановіча.

Мне здаецца, што ўсе санеты паэта прасякнуты лірызмам. Гэта надае ім асабліваю мілагучнасць і прыгажосць. У санетах Багдановіч раскрывае сваю душу найбольш поўна. Таму яго санеты заслугоўваюць асаблівай увагі і чытачоў, і даследчыкаў.

І. МАРОЗ.

ЛЮБІМЫ ПАЭТ

З вершамі Багдановіча я пазнаёмілася даўно, яшчэ ў школе, калі мы ўпершыню працталі яго «Зорку Венеры» і «Случкі ткачыхі». І ўжо тады талент паэта пакінуў глыбокі след у маёй душы. З таго часу Максім Багдановіч стаў маім любімым паэтам. Дзякуючы знаёмству з яго творчасцю я змагла па-сапраўднаму палюбіць і зразумець паэзію наогул.

Чытаеш вершы Багдановіча, і здаецца, што гэта беларуская песня сама лёгка ў сэрца. Як любіць паэт жыццё, як адчуваў прыгажосць роднага краю! Яго вялікае сэрца гарэла палымнай любоўю да роднай Беларусі. Усе свае сілы, талент і энергію ён аддаў свайму народу.

А. ШАРЭЙКА.

БЕЛАРУСКИ
УНИВЕРСИТЕТ

Ордэна Працоўнага Чырвонага
Сцяга друкарня выдавецтва ЦК
КПБ.

3 снежня 1981 г.

Зак. 1913

АТ 00820

220080 МІНСК-80, УНІВЕРСИ-
ТЭЦКІ ГАРАДОК, ГЕАГРАФІЧ-
НЫ КОРПУС, п. 14.

ТЭЛЕФОН 20-68-27.

Рэдактар

В. П. ВАРАБ'ЁУ